

FIIA 2/2012

COMMENT

Charly Salenius-Pasternak
Tutkija
Ulkopoliittinen instituutti
Suomenkielinen käännös: Juha Mäkinen

Republikaanit tienhaarassa > Mitt Romney on republikaanien esivaalin todennäköinen voittaja, mutta muut ehdokkaat ja äänestäjät voivat joko auttaa tai vahingoittaa häntä

Amerikkalainen runoilija Robert Frost kirjoitti, että yksi matkamies ei voi kulkea kahta polkua samanaikaisesti. Iowan ja New Hampshiren esivaalit osoittavat, että useista matkamiehistä koostuvalla republikaanipuolueella on vielä toistaiseksi valittavanaan kaksi vaihtoehtoista polkua.

Vuoden alussa pidetyissä Iowan ja New Hampshiren republikaani-puolueen esivaaleissa nousi esiin niin varsinaisia voittajia kuin odotuksia paremmin menestyneitä ehdokkaita. Samalla eräät heikommin menestyneet ehdokkaat poistuivat lopullisesti pelistä. Republikaanien presidenttiehdokaskilpaan jäi jäljelle neljä varteenotettavaa kandidaattia.

Ennakkosuosikki ja puolue-eliitin suosima ehdokas Mitt Romney on republikaanien ehdokkaista vähiten radikaali, minkä ansiosta hänellä katsotaan olevan parhaat mahdollisuudet menestyä itse presidentinvaaleissa. Hän on kerännyt kokemusta niin Massachusettsin kuvernöörinvaaleista kuin vuoden 2008 esivaaleista; lisäksi hän on onnistunut kokoamaan hyvän kampanjaorganisaation ja vaalirahoitusta, joiden turvin hän voi nousta republikaanien kilvan voittajaksi.

Iowassa sekä Romney että entinen senaattori Rick Santorum keräsivät 25 prosenttia äänisaaliista. Romney voitti Santorumin ainoastaan kahdeksalla äänellä; ääniä Iowassa annettiin yhteensä runsaat 122 000. Kauas kahdesta kärkiehdokkaasta ei jäänyt myöskään Ron Paul, joka sai reilut 21 prosenttia äänistä. Neljänneksi selvisi entinen edustajainhuoneen puhemies Newt Gingrich 13 prosentin ääniosuudella.

Iowasta selvää nostetta kampanjaansa sai ainoastaan Santorum, joka on teekutsuliikkeen ja evankelikaalikiristittyjen suosima ehdokas.

Gingrich on hyvä esimerkki siitä, miten tärkeä rooli odotuksilla on kamppailun alkuvaiheessa. Gingrich jäi Iowassa neljänneksi ja New Hampshiressä kolmanneksi, mutta tämä ei ollut hänelle takaisku, sillä hän panostaa ennen kaikkea Etelä-Carolinaan ja myöhempisiin esivaaleihin.

New Hampshiressä Mitt Romney voitti odotusten mukaisesti. Koska voittajasta ei ollut epäselvyyttä, Ron Paulin kakkossija nähtiin moraalisena voittona Paulille. Paul vetoaa libertaristisiin äänestäjiin, mutta hänen talous- ja turvallisuuspoliittiset näkemyksensä ovat niin etäällä republikaanien valtavirrasta, että hänellä ei ole juuri mahdollisuuksia tulla valituksi.

Romney voi iloita historiallisesta saavutuksestaan voitettuaan sekä Iowassa että New Hampshiressä, mutta jatkossa hän joutuu todennäköisesti äärimmäisen negatiivisen kampanjoinnin kohteeksi kaikkien kilpailijoidensa taholta.

Iowan ja New Hampshiren tuloksista ei voi kuitenkaan päätellä, miten republikaanien esivaalikausi tulee jatkumaan. Ensimmäinen vaihtoehto on mutkaton: jos

republikaaniäänestäjät muissa osavaltioissa katsovat, että Romneylla on parhaat mahdollisuudet kohdata Barack Obama syksyn vaaleissa, republikaanien kilpailu päättyy käytännössä jo ennen maaliskuun alun ”supertiistaita”. Jos Romney pärjää hyvin myös seuraavissa esivaaleissa Etelä-Carolinassa ja Floridassa, tästä vaihtoehdosta tulee erittäin todennäköinen.

Voiton nopea varmistuminen säästäisi sekä Romneylta että häntä tukevilta poliittisen toiminnan komiteoilta aikaa ja rahaa sekä mahdollistaisi kampanjoinnin kohdistamisen laajemmalle äänestäjäkunnalle. Romney voisi keskittyä mahdollisuksiensa parantamiseen erityisesti eräissä tärkeissä osavaltioissa. Samalla hän säästyisi jopa kuukausia kestävältä muiden republikaaniehdokkaiden negatiiviselta kampanjoinnilta. Toisaalta presidentti Obaman uudelleenvalintaa tukeva kampanja on jo nimennyt Romneyn todennäköisimmäksi republikaaniehdokkaaksi, ja tämän pikainen varmistuminen antaisi Obaman joukkojen keskittyä Romneyn kampittamiseen.

Toinen vaihtoehto on, että republikaaniäänestäjät etsivät itselleen ehdokasta, joka olisi uskollisempi puolueen nykyiselle linjalle. Tällöin kamppailu presidenttiehdokkuudesta voi jatkua pitkälle kevääseen.

Käyntiosoite
Ulkopoliittinen instituutti
Kruunuvuorenkatu 4 00160 Helsinki
Postiosoite
Ulkopoliittinen instituutti
PL 400 00161 Helsinki
Puhelin
+358 (0)9 432 7000
Fax
+358 (0)9 432 7799

www.fiia.fi

Ulkopoliittinen instituutti on eduskunnan yhteydessä toimiva, riippumaton tutkimuslaitos. Instituutti tuottaa korkeatasoista tutkimusta, joka tukee poliittista päätöksentekoa ja avointa keskustelua niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin.

Instituutin julkaisut käyvät läpi sisäisen editointiprosessin, mutta julkaistavat näkemykset ovat kirjoittajien omia.

Ehdokkaiden määrä vähenisi ensin neljään, sitten kolmeen. Mitt Romney ja Ron Paul ovat joka tapauksessa mukana. Romneylla on tahtoa, rahaa ja kannatusta jatkaakseen elokuiseen puoluekokoukseen asti, jossa republikaanien presidenttiehdokas lopullisesti nimetään. Paulilla on riittävästi ruohonjuuritason tukea matalan profiilin kampanjan jatkamiseen loppuun asti. Jos Paul saa taakseen riittävästi valitsijamiehiä, hän voi painostaa muita ehdokkaita omaksumaan joitakin kohtia omasta vaali-ohjelmastaan – muuten Paul voisi lähteä presidentinvaaleihin itsenäisenä ehdokkaana, mikä olisi kohtalokasta republikaanien ehdokkaalle.

Mikäli Romney ei pärjää Etelä-Carolinan ja Floridan esivaaleissa odotusten mukaisesti, hänen on syytä toivoa, että sekä Gingrich että Paul pysyisivät kisassa mahdollisimman pitkään syömässä toistensa kannatusta. Tällöin kamppailu ehdokkuudesta olisi kolmen kauppa, ja Ron Paul sotkisi neljäntenä pyöränä kuvioita. Gingrich pyrki laajentamaan kampanjaorganisaatiotaan ja varainkeruutaan; Santorum taas pyrki mobilisoimaan vahvaa kannatustaan evankelikaalisten äänestäjien keskuudessa. Mutta jos jompikumpi haastaja jättäytyy leikistä pois, toisen mahdollisuudet haastaa Romney maaliskuussa kohenevat. Romneylle

tämä olisi pahin mahdollinen asetelma.

Toisin kuin demokraatit vuonna 2008, republikaanipuolue tulee todennäköisesti lopulta lähettämään presidentinvaaleihin juuri sen ehdokkaan, jota puolue-eliitti on suosinut jo puolitoista vuotta ennen vaaleja – Mitt Romney. Romneyn kampanjaorganisaatio on laaja ja kokenut, hänellä on käytössään vakaa rahoitus ja hänellä on hyvät mahdollisuudet kilpailla poliittisen keskustan äänistä Barack Obamaa vastaan. Muilla republikaaniehdokkailla on voitettavanaan julkisuutta, joka voisi nostaa heidät Romneyn varapresidenttiehdokkaaksi (Santorum), ministeriksi tämän mahdolliseen hallitukseen (Gingrich) tai pakottaa Romneyn omaksumaan joitain kohtia vaaliohjelmansa (Paul).

Esivaalikaudesta tekevät mielenkiintoisen mahdollisuus yllätyksiin sekä se, miten republikaanien voitajaksi selviytyvä ehdokas selviytyy Obaman kampanjaleiristä häntä vastaan suunnattuista hyökkäyksistä. Robert Frost olisi varmaankin samaa mieltä siitä, että vaikka polun päätepiste olisi jo tiedossa, kannattaa silti nauttia taivalluksesta sinne.